

Emmeloord, 25 september 2025.

Onderwerp

Keuzenota aanlegbeleid kunstgras

Advies raadscommissie

[...]

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Inleiding

Voor u ligt een keuzenota over de aanleg van kunstgrasvelden in dorpen binnen de gemeente Noordoostpolder. De aanleiding hiervoor is de motie 'Reservering van middelen voor kunstgrasvelden in dorpen' die op 7 juli jl. is aangenomen. In deze motie wordt het college gevraagd om:

1. In overleg te treden met de vijf¹ betrokken verenigingen om hun wensen en mogelijke eigen inzet, mogelijkheden van combinatiegebruik en bijdragen te inventariseren;
2. Een plan van aanpak op te stellen voor de realisatie van de kunstgrasvelden (heel/half o.i.d.), inclusief een financieringsplan waarin de bijdragen van de verenigingen zijn opgenomen;
3. Aan de hand daarvan in de begroting 2026-2029 voldoende middelen te reserveren voor de plannen.

Voor de beeldvormende sessie van 29 september jl. is een memo opgesteld met een objectieve onderbouwing van de gevolgen en kosten voor het aanleggen van kunstgras in dorpen die deze voorziening op dit moment niet hebben. Voor de oordeels- en besluitvorming is gekozen voor een keuzenota, omdat de op 15 september jl., vastgestelde Sportnotitie ruimte is gelaten voor meerdere interpretaties ten aanzien van de aanleg van de kunstgrasvelden, zodat maatwerk mogelijk blijft en recht wordt gedaan aan de context. Met deze keuzenota wordt u in staat gesteld een besluit te nemen over de gewenste beleidslijn en daarmee het vervolg van de aanleg van kunstgrasvelden.

Beleidsreferentie

Sportvisie 2026-2035

Probleemstelling

De verenigingen van de dorpen Espel, Luttelgeest, Kraggenburg, Rutten, Bant en Nagele beschikken niet over kunstgras. De sportverenigingen hebben tijdens een inspraakmoment bij de raad hun zorgen en wensen gedeeld, ondersteund door het rapport 'Kunstgras voor iedereen'. In de vastgestelde Sportvisie staat hierover opgenomen:

Kunstgrasvelden: bij capaciteitsnoodzaak en/of kwaliteitsnoodzaak

Kunstgras is de afgelopen jaren steeds populairder geworden. Het grote voordeel is dat deze velden intensiever en het hele jaar door gebruikt kunnen worden. Natuurgras is gevoeliger voor weersomstandigheden en slijtage. In dorpen als Creil, Ens, Tollebeek en Marknesse zijn om die reden al kunstgrasvelden aangelegd, met het idee dat ook omliggende verenigingen hiervan gebruik kunnen maken. Dit blijkt echter lastig realiseerbaar vanwege de overmatige bezetting van de aangelegde velden. De kunstgrasprojecten zijn mede mogelijk gemaakt door de eigen inzet van de verenigingen, waaronder financiële bijdragen en zelfwerkzaamheid.

De lijn van de gemeente is helder: we investeren in kunstgrasvelden wanneer dit noodzakelijk is vanwege een tekort aan capaciteit en/of kwaliteit. Als het aantal leden dusdanig groeit dat het beschikbare veldoppervlak niet meer volstaat, kan kunstgras uitkomst bieden. Het maakt intensiever

¹ Bant was niet meegenomen in de initiële aanvraag van de dorpen, maar hebben inmiddels aangegeven ook mee te willen doen en zijn daarom opgenomen in de kostenramingen. In deze nota wordt daarom gesproken over zes verenigingen voor de uitwerking.

gebruik mogelijk, zonder dat er extra fysieke ruimte nodig is. Tegelijkertijd blijven we in gesprek met verenigingen over hun situatie. Daarbij kijken we naar oplossingen die passen binnen het bredere beleid én de lokale context en houden we rekening met het feit dat de KNVB-behoeftebepaling niet altijd rekening houdt met ontwikkelingen zoals de verschuiving van zondag- naar zaterdagvoetbal en het aantal niet-competitieve teams.

In maart 2025 heeft de KNVB een analyse gemaakt van de veldcapaciteit in onze gemeente. Daaruit blijkt dat in de dorpen de capaciteit veelal voldoende lijkt, waardoor het risico op krapte tijdens piekmomenten beperkt is. In dorpen zonder kunstgras lopen verenigingen vooral in de herfst en winter tegen beperkingen aan. Door natte omstandigheden zijn natuurgrasvelden vaak onbespeelbaar, wat leidt tot uitval van trainingen en wedstrijden. Dit zorgt voor onzekerheid in de planning en belemmert de wens om structureel en flexibel te kunnen trainen en spelen.

Geconcludeerd kan worden dat kunstgrasvelden alleen worden aangelegd bij capaciteits- en/of kwaliteitsproblemen. Capaciteit wordt in het huidige beleid beoordeeld op basis van de ledenaantallen. Op basis van deze analyse is er op dit moment geen sprake van een tekort. Kwaliteit wordt beoordeeld aan de hand van technische keuringen, waarbij gekeken wordt naar de functionaliteit over het gemiddelde van het gehele jaar. Dit betekent dat seizoensgebonden beperkingen, zoals de bespeelbaarheid in natte periodes, niet expliciet worden meegewogen. Capaciteit en kwaliteit kunnen niet los van elkaar gezien worden. Kwaliteit is namelijk in sterke mate bepalend voor de capaciteit. Wanneer een veld niet voldoet aan de kwaliteitseisen, is het niet beschikbaar.

Tegelijkertijd biedt de Sportvisie ruimte om andere argumenten mee te nemen. Zo kunnen weersinvloeden worden meegewogen, waarbij de beoordeling van kwaliteit (en daarmee capaciteit) plaatsvindt op basis van een specifieke periode waarin knelpunten kunnen optreden. En kan de beoordeling van capaciteit worden verbreed door niet alleen te kijken naar ledenaantallen, maar bijvoorbeeld ook daadwerkelijk gebruik van de velden of kansen die kunstgras kan bieden voor meer of intensiever gebruik gedurende het hele jaar.

Dit vraagt om een expliciete keuze van de raad: vasthouden aan de huidige uitvoering van het beleid of hiertoe een bredere afweging maken.

Toelichting scenario's

Dit leidt tot twee scenario's: 1. Uitvoeren van de vastgestelde visie of 2. Benutten van de beleidsruimte. In de memo 'Toelichting kunstgraswens voetbalverenigingen dorpen NOP (bijlage 1), ten behoeve van de beeldvormende sessie van 29 september jl., zijn de scenario's geschetst, met hierin een uitgebreide technische uiteenzetting. Hierna volgt daarom een korte toelichting per scenario en vervolgens een overzicht met voor- en nadelen en risico's. Voor de verdere details wordt u verwezen naar de memo.

Scenario 1. Uitvoeren van de vastgestelde visie: alleen kunstgras bij capaciteits- en kwaliteitsprobleem op basis van ledenaantal en beoordeling gedurende het gemiddelde over het hele jaar.

De capaciteit op basis van het ledenaantal leidt volgens de KNVB, en dus strikt genomen, op dit moment niet tot problemen. Daarnaast leidt de huidige beoordeling van kwaliteit van de velden over het gemiddelde van het gehele jaar tevens niet tot (capaciteits)problemen. Dit betekent dat op basis hiervan de keuze gemaakt kan worden om op dit moment geen kunstgras aan te leggen in de dorpen die op dit moment deze voorziening niet hebben, omdat de natuurgrasvelden voldoende capaciteit en kwaliteit bieden.

Scenario 2. Benutten van de beleidsruimte: aanleg van kunstgras in de dorpen zonder deze voorziening op basis van een bredere afweging

In een bredere afweging en interpretatie van capaciteit en kwaliteit kunnen argumenten als weersinvloed, gebruik van de velden in natte periodes, verschuiving van zondag- naar zaterdagvoetbal en aanvullende kansen die kunstgras biedt worden meegewogen. Vanuit deze bredere interpretatie is het aannemelijk dat er tijdens specifieke periodes een capaciteits- en/of kwaliteitsprobleem ontstaat. Dit betekent dat op basis hiervan de keuze gemaakt kan worden om kunstgras aan te leggen in de zes dorpen zonder deze voorziening.

Overzicht voor- en nadelen en risico's

	SCENARIO 1: UITVOEREN VAN DE VASTGESTELDE VISIE	SCENARIO 2: BENUTTEN VAN DE BELEIDSRUIMTE
VOORDELEN	- Beperkte financiële impact voor gemeente - Behoud van natuurgras met lagere ecologische impact en langere levensduur - Minder precedentwerking t.a.v. gelijke behandeling en/of andere voorzieningen	- Versterking leefbaarheid en maatschappelijke waarde - Betere bespeelbaarheid onder alle weersomstandigheden - Gelijk speelveld voor verenigingen in alle dorpen - Mogelijke toename sportparticipatie - Verwachting lagere jaarlijkse onderhoudskosten op lange termijn - Ondersteuning van lokale en regionale ambities
NADELEN	- Beperkttere bespeelbaarheid in natte seizoenen - Ervaren ongelijkheid tussen verenigingen blijft bestaan	- Hogere jaarlijkse totaalkosten per veld dan nu in de begroting is opgenomen op basis van bestaand beleid. - Kortere levensduur dan natuurgras (gem. 12 jaar) - Milieu-impact en hogere temperaturen bij warm weer
RISICO'S	- Ontevredenheid bij verenigingen zonder kunstgras - Kans op dalende ledenaantallen en verminderd toekomstperspectief	- Precedentwerking t.a.v. gelijke behandeling en/of andere voorzieningen - Kans op verzadiging en overcapaciteit: onderbenutting van bestaande (natuurgras)velden

Financiën

In de memo 'Toelichting kunstgraswens voetbalverenigingen Noordoostpolder' zijn de financiële consequenties opgenomen indien kunstgrasvelden worden aangelegd in de dorpen zonder deze voorziening. Hierbij is rekening gehouden met een eigen bijdrage van de verenigingen van 10% van de investeringskosten met een maximum van € 75.000 inclusief btw, het uitvoeren van dagelijks onderhoud en een huurprijsaanpassing van € 2.000 per jaar (huurprijs is circa €2.000 voor natuurgras en zou € 4.000 voor kunstgras worden).

Op basis van de huidige langjarige exploitatie- en investeringsplanning is het de verwachting dat de liquide middelen van de gemeente vanaf 2030 niet toereikend zullen zijn en een lening aangetrokken moet worden. Dit brengt rentelasten met zich mee. Met rentelasten is in de nu voorliggende berekening (zie memo) geen rekening gehouden.

Tot slot bestaat er op dit moment een SPUK-regeling voor btw-compensatie, welke wordt aangewend voor dekking van sportgerelateerde uitgaven (SPUK-sport). Het is onduidelijk of deze SPUK na 2025 zal worden gecontinueerd en als er een vervolg op de SPUK-sport komt, is het onduidelijk in welke vorm dat zal zijn. In de nu voorliggende berekening is dan ook geen rekening gehouden met een SPUK bijdrage. Mocht na 2025 toch een SPUK uitkering worden ontvangen, dan leidt dit tot een verlaging van de lasten voor die betreffende investering die in dat betreffende jaar van de regeling wordt gedaan.

De totale investering voor de aanleg van zes kunstgrasvelden in de dorpen bedraagt € 4.925.000. Dat geeft een structurele exploitatielast van € 318.000. Na verrekening van de besparing op de exploitatie van de bestaande natuurgrasvelden, resteert een netto toename van de exploitatielast van € 240.000 ten opzichte van de huidige situatie. Het moment om deze investering en bijbehorende lasten te betrekken in de besluitvorming is bij de behandeling van de Perspectiefnota 2027–2030, waarin een integrale afweging plaatsvindt tussen beschikbare en benodigde middelen.

Naar aanleiding van de aangenomen motie 2025-07-14c, 'Reservering van middelen voor kunstgrasvelden in dorpen', aangenomen door de raad in zijn vergadering van 07 juli 2025 en amendement 2025-09-21e, 'Sportvisie – kunstgras', aangenomen door de raad in zijn vergadering van 15 september 2025, zijn de financiële effecten in het geval van de keuze voor zes kunstgrasvelden financieel verwerkt, hoewel u het besluit hiertoe nog moet nemen.

Kanttekening

De keuze om wel of geen volledige kunstgrasvelden aan te leggen is richtinggevend voor de uitvoering van de Sportvisie voor komende jaren en heeft invloed op toekomstige investeringen, verwachtingen bij verenigingen en de rol van de gemeente in het faciliteren van sportvoorzieningen in de dorpen. Het besluit tot een keuze over kunstgrasvelden in de dorpen zonder deze voorziening raakt aan meerdere gemeentelijke belangen: het versterken van sportverenigingen, het ondersteunen van leefbare dorpen en het zorgvuldig afwegen van investeringen in maatschappelijke voorzieningen. Hoewel in deze keuzenota twee scenario's worden gepresenteerd, sluit de vastgestelde Sportvisie aan bij scenario 1. Scenario 2 wijkt af van de huidige uitvoering van de visie. Vanuit de betrokken verenigingen is sprake van een duidelijke en breed gedragen behoefte, maar daar staan aandachtspunten op het gebied van duurzaamheid en beheer tegenover, en substantiële financiële consequenties. Dit vraagt om een integrale en zorgvuldige afweging.

Uitvoering

Een besluit voor een van de scenario's geeft concrete invulling aan de Sportvisie en biedt een duidelijke koers voor het voorliggende verzoek en de toekomstige uitvoering van het beleid. Na een besluit werkt het college dit verder uit in concrete plannen, in samenwerking met de verenigingen.

Indien gekozen wordt voor scenario 1, wordt met de verenigingen het gesprek gevoerd over het onderzoeken van alternatieve oplossingsrichtingen die mogelijk deels tegemoetkomen aan de ervaren knelpunten ter verbetering van de kwaliteit van de natuurgrasvelden. Denk hierbij aan onderhoud door de nieuwe contractpartner en mogelijke optimalisaties hierbinnen. En afspraken over het installeren van automatische beregening bij renovatie.

Indien gekozen wordt voor scenario 2, wordt met de zes verenigingen een concreet plan opgesteld en uitgevoerd, inclusief fasering, dekking en vormgeving van de eigen bijdrage door verenigingen. Waarbij zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met al geplande renovaties om hierbij aan te sluiten conform de mogelijke planning zoals opgenomen in bijgevoegde memo, aansluitend op de Meerjaren Investeringsplanning (MIP). Daarnaast worden de genoemde bedragen opgenomen in de MIP. Hiermee worden de benodigde middelen tijdig verwerkt in de meerjarige financiële planning en kan dit worden meegenomen in de planning en prioritering van andere projecten.

Bijlagen

1 Memo - Toelichting kunstgraswens voetbalverenigingen dorpen NOP

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder : R. van Amersfoort
Steller : Y. Bijlefeld, (0527) 63 37 59; y.bijlefeld@noordoostpolder.nl

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 30 september 2025, no. 25.0001746;

gelet op artikel 139 en 192 van de gemeentewet;

B E S L U I T:

1. In te stemmen met het aanlegbeleid van kunstgrasvelden volgens scenario 1 van de keuzenota en de in de programmabegroting 2026-2029 opgenomen middelen vrij te laten vallen ten gunste van het begrotingsresultaat.

OF

2. In te stemmen met het aanlegbeleid van kunstgrasvelden volgens scenario 2 van de keuzenota en:
 - a. in te stemmen met het betrekken van de investering en bijbehorende lasten in de besluitvorming bij de behandeling van de Perspectiefnota 2027-2030, waarin een integrale afweging plaatsvindt tussen beschikbare en benodigde middelen en de in de programmabegroting 2026-2029 opgenomen middelen vrij te laten vallen ten gunste van het begrotingsresultaat.
of
 - b. in te stemmen een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 4.924.789 in de begroting 2026-2029.

Aldus besloten in de openbare vergadering

van 10 november 2025.

De griffier,

de voorzitter,